

S İ R K Ü L E R : 2014 / 30 29.05.2014

**ORTAKLAR CARİ HESABI VE YÜKSEK KASA BAKİYESİNİN
YARATTIĞI VERGİ RİSKİ**

A- KONU:

Şirketlerde Ortaklar Cari Hesabı (Gerçek Kişi ortaklar) ve yüksek kasa bakiyeleri önemli derecede vergi ve ceza riski taşımaktadır. Şirketler, yüksek tutarlarda ortaklardan alacaklı olabilmekte veya kasa hesabında yüksek tutarda bakiyeler gözükmektedir. Her iki hesabın yüksek bakiye vermesinin nedeni genellikle,

- Ortakların kendi ihtiyaçları veya evin ihtiyaçlarını karşılamak için şirketten çekilen paralar,
- Fatura temin edilemeyen ödemeler ile açıktan ödenen ücretler,
- Faturasız alınan mal ve hizmetler karşılığı yapılan ödemeler,
- Yurt dışında bırakılan ihracat bedellerinin yurt dışında ortaklara ödenmesi,
- Diğer,

Açıktan yapılan bu işlemler muhasebe kayıtlarını dengelemek için ortaklar cari hesabına kaydedilmekte veya kasa hesabından resmi çıkış gösterilemediği için kasada para varmış gibi gözükmektedir. Bu hesaplar kısa sürede kapatılmadığı için yıllar itibariyle kartopu gibi artarak büyümektedir.

Teknik ve hukuki ayrıntılara girmeden ortaklar cari hesabı ve kasa hesabının taşıdığı vergi riskleri aşağıda açıklanmıştır.

B- HUKUKİ DURUM VE RİSKİN BOYUTU :

Unutulmamalıdır ki devlet şirketlerin kar ortağıdır. Her işletme elde ettiği kar üzerinden devlete vergi ödemek zorundadır. Dolayısıyla, ortaklardan biri diğerine zarar verecek, diğerinin gelirini kendisine aktaracak işlemler yapamaz. Şirketin ortakları, şirketin parasını herhangi bir faiz ödemeksizin kendi mülkiyetine geçirirse burada devletin gelir kaybı var demektir ve devleti temsil eden maliye idaresi bu işleme müsaade etmemektedir.

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 13/1-2 maddesinde, ilişkili kişilerle yapılan bu tür işlemlerin transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımı sayılacağına dair düzenleme yapılmıştır. Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 13/2 maddesinde ise ilişkili kişilerin kurumun ortakları, ortakların ilgili bulunduğu gerçek ve tüzel kişiler, idaresi, murakabesi veya sermayesi bakımlarından vasıtalı - vasıtasız olarak bağlı bulunduğu veya nüfuzu altında bulundurduğu gerçek ve tüzel kişiler ile olan münasebetlerinde emsaline göre göze çaracak şekilde yüksek veya düşük faiz veya komisyonlarla ödünç para verme işlemleri örtülü kazanç dağıtımı olarak kabul edilmektedir.

Buna göre, ortaklara kullanılan tutar üzerinden adatlama yöntemi ile faiz hesaplanması ve gelir yazılması gerekmektedir. Faiz oranı olarak, şirket kredi kullanıyorsa en yüksek faiz oranına birkaç puan ilave edilerek bu oran, yoksa merkez bankası reeskont oranı (halen %11,75) uygulanmalıdır. Bu oranlar, şirketin ortağa verdiği parayı bir bankada mevduata veya devlet tahvili, hazine bonosuna yatırdığında elde edeceği gelirden az olmamalıdır.

Kasa hesabı için de aynı durum söz konusudur. Kasa bakiyelerinin şirketin yaptığı iş hacmi ile mütenasip ve izah edilebilir olması gerekir. Hele de kredi kullanan bir şirketin kasada yüksek tutarlarda para bulundurması izah edilemez.

Ortaklar cari hesabı ve kasa hesabı için adatlama yöntemi ile hesaplanan faiz tutarı için ortağa fatura kesilmesi ve faturaya %18 KDV ilave edilmesi gerekir. Gerçek kişi ortaklarda faturadaki KDV indirim konusu yapılmadığı için doğrudan ortağın üzerinde kalacaktır. Bu işlemde, faiz tutarı gelir yazıldığı için %20 kurumlar vergisi ödenecektir. Şirket karının ortaklara dağıtılması halinde %15 stopaj (fiilen %12 oluyor) olmak üzere toplam %32 vergi ödenecektir. Ayrıca, %18 KDV ortaktan tahsil edilip vergi dairesine ödenecektir.

Birçok şirket ortaklar cari ve kasa hesabına faiz tahakkuk ettirmemektedir. Faiz hesaplanmaması, fatura kesilmemesi ve KDV tahakkuk ettirilmemesi halinde uygulanacak vergi ve cezaların boyutunu bir örnekle açıklamanın daha çarpıcı olduğunu düşünüyoruz. Örneğin, Şirket hesaplarının 4 yıl sonra incelendiğini, ortaklar cari hesabı nedeniyle yıllık 500.000 TL faiz hesaplandığını, bu tutar üzerinden cezalı tarhiyat istendiğini düşünelim. Hesaplanan vergi, cezalar ve gecikme faizi aşağıdaki gibi olacaktır.

	TL
Matrah farkı	500.000
Kurumlar vergisi %20	100.000
Stopaj %15	60.000
KDV %18	90.000
Vergi Ziyalı cezası	250.000
Yaklaşık 48 aylık gecikme faizi	168.000
Özel usulsüzlük cezası %10	59.000
Toplam vergi, ceza ve faiz	727.000

Yukarıdaki örneğe göre, %20 kurumlar vergisi ve %18 KDV ödeyerek (toplam 190.000 TL) ortadan kaldırılacak risk 727.000 TL gibi inanılması güç rakamlara ulaşmaktadır. Bu hesaplamanın 5 yıllık süreyi kapsadığı düşünüldüğünde şirketlerin altından kalkamayacağı önemli yük oluşturabilmektedir.

Yukarıda açıklamaya çalıştığımız durum şirketin ortaktan alacağı ile ilgilidir. Ortağın şirkete borcu varsa ve borç üzerinden faiz veya kur farkı hesaplanıp gider yazılmıyorsa şirket açısından sorun yoktur.

C- BU KONUDA YARGI NE DİYOR ?

Ortaklar cari hesabı nedeniyle tarh edilen kurumlar vergisi, stopaj ve KDV, usule ilişkin hata yoksa, vergi mahkemesi ve Danıştay tarafından tasdik edilmektedir. Dolayısıyla, tarhiyata karşı dava açılması halinde davanın kazanılma şansı son derece zayıftır.

D- NE YAPMALI ?

Prensip olarak ortak cari hesabının ve kasa hesabının oluşumuna yol açan açık işlemler yapılmamalıdır. Bazı yöneticiler işçi ücretlerinin açıktan ödenmesinin kendilerine önemli vergi avantajı sağladığını düşünmektedirler. Oysa, detaylı bir hesap yapıldığında herhangi bir vergi avantajının olmadığı anlaşılacaktır. Ücret bordrosunda gösterilen ücret gider yazılmakta ve daha az kurumlar vergisi ödenmektedir. Kar dağıtımı halinde sağladığı vergi avantajı %32' yi bulmaktadır. Oysa, ödenen ücret seviyesine göre değişmekle birlikte , ödenecek gelir vergisi stopajı ve SGK primi de yaklaşık aynı tutarda olmaktadır. Dolayısıyla, böyle bir riske girmenin anlamı yoktur diye düşünüyoruz.

Ortaklar cari hesabının çalıştırılması kaçınılmaz ise;

- Şirkette kar varsa kar dağıtımı yapılabilir. Bu takdirde, gerçek kişilere yapılan ödemelerde %15 stopaj yapılması gerekir. %20 kurumlar vergisi ve %15 stopaj dahil toplam vergi yükü %32 olmaktadır. Yukarıda hesaplandığı üzere vergi ve ceza riski ile karşılaşmak yerine kar dağıtımı yapmanın en uygun yol olduğunu düşünüyoruz.

- Yönetim Kurulu üyelerine her ay için huzur hakkı ödenebilir. Bu ödeme de ödenen tutara bağlı olarak %15- %35 arasında stopaja tabidir.
- Ortaklar sahip oldukları bir varlığı (hisse senedi, arsa, bina gibi) şirkete satabilirler.

E- TÜZEL KİŞİ ORTAKLARDA DURUM NEDİR ?

Grup şirketleri, finansal ihtiyaçlarını karşılamak için birbirlerine borç vermektedirler. Yukarıda açıkladığımız hukuki durum alacaklı olan şirket için de aynen geçerlidir. Özellikle, birbirinden alacaklı olan grup şirketlerinin alacağına faiz hesaplamaması aynı riski taşımaktadır. Kaldı ki, şirketler arası faiz faturalaşmalarında birinin gelir yazdığını diğeri gider yazmakta, birinin hesaplayıp ödediği KDV'yi diğeri indirim KDV yapıp ödeyeceği KDV'den indirmektedir. Dolayısıyla, transfer fiyatlandırması yolu ile örtülü kazanç dağıtımı hükümlerine dikkat etmek koşulu ile, grup şirketlerine faiz hesaplayıp fatura kesmenin gruba herhangi bir mali yükü olmamaktadır. Oysa, birçok şirket bu işlemden kaçınmakta ve inceleme sırasında çok büyük risklerle karşılaşmaktadırlar.

Dolayısıyla, ileride telifisi imkansız risklerle karşılaşmamak için, ister gerçek kişiden , ister tüzel kişiden olan alacaklar için adatlama yapıp faiz hesaplamak ve gelir yazmakta fayda vardır.

Saygılarımızla,